

מילי דפוריא

זימנא חדא הוו יתבי רב שקי ורב נחתומי ורב קטוליא ונפק מילתא מביניהון חד אמר אין שותין בפורים אלא יין וחד אמר אין אופין בפורים אלא ביין וחד אמר אין טובלין בפורים אלא ביין תסתיים דרב שקי הוא דאמר אין שותין ורב נחתומי אמר אין אופין כל חד כאומנותיה מיתיבי חד אמר אין טובלין בפורים אלא ביין האי לאו בר אומנותיה אמרה ומדהא לאו בר אומנות אינך נמי לא אמר רב שכרא לא קשיא באומנות דאחרינא מיהא לא אמר: אין שותין בפורים אלא יין: איבעיא להו מזוג או שאינו מזוג תיקו ומאי מיבעיא ליה

פשט

טבילה באומנותו: באומנות אחרינא מיהא לא אמר. כלומר ר"ע"ג דר"ק מייירי במידי דלאו אומנותיה סברא היא שלא אמר אחד מהם דבר באומנות חבירו: מזוג. שנתנו בו מים ואינו מזוג חי וי"מ מזוג שנתנוהו בכוס ושאינו מזוג ששותהו מן החבית או מן הקנקן ודייק לה מדלא אמרי' חי או מזוג וליתא כדמוכח מדמקשי ואזיל מיא דפוריא מהיכא אית ליה:

מילי דפוריא. דברים אלו לאו מן התלמוד הן ואינו חמת לכך קרי ליה מילי דפוריא דעבדי רבנן דמשנו ביה כדאמרי' באלו מליאות: רב שקי וכו'. תרגום של שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים: ונפק מילתא מביניהון. ולא נתפרש מי אמר כל דבר: כל חד כאומנותיה. כל שר אמר הלכה הסייד באומנות שלו ר"ש בשתיה ור"נ באפיה: לאו בר אומנותיה אמרה. דר"ק לית ליה

פלפול

מילי דפוריא. פי' הפשטן דכיון שאינו חמת קראו פוריא דעבדי רבנן דמשנו ביה ולא נראה דהא דמשנו רבנן הוא בדבר שהיה בעולם ואומרים על הן לאו ועל לאו הן אכל דברים הללו דבר שלא בא לעולם הן ונראה לפרש דדברים שצדה מלכו הם וקרי להו דפוריא שהיא המטה שישנים עליו משום שהם כחלום שאלם חולם על מטתו דברי הבאי מהרהורי לבו אכל לקמן דקאמר מיא דפוריא ודאי היינו פורים ולא במטתו:

יתבי רב שקי ורב נחתומי ורב קטוליא. וא"ת בשלמא ר"ש ור"נ יסבו בבית הסוהר כדאמר קרא אלח רב קטוליא היכי יסב עמהם וי"ל דקודם שחטאו שר המשקים ושר האופים יסבו יחד עם שר הטבחים ולא בבית הסוהר וכן משמע מדאמר זימנא חדא:

באומנות לאחרינא מיהא לא אמר. דאי רב שקי אמר אין אופין נמצא אומר באומנות רב נחתומי ואי רב נחתומי אמר אין שותין נמצא אומר באומנות דרב שקי ורב קטוליא בין אי אמר אין שותין או אין אופין נמצא אומר באומנות חבירו:

מזוג או שאינו מזוג תיקו. וספיקא כי האי עבדינן לחומרא רבינו מהשן היה מתיר לשותות בפורים יין הניקה בחנות ר"ע"פ ששם מזוג במים משום דלא הוי אלא ספק מים וספק ספיקא כי האי שרי ועוד דלקמן גבי אין אופין אמרינן לא שנו אלא בשאופין בו דיום אכל אי עבד מאתמול לית לן בה והכי נמי אם הוא מזוג מאתמול לית לן בה אכל הם דרכם היה למזוג היין בחמין ואי אפשר לעשות מאתמול.

מיא בפוריא מהיכא אית ליה תרגמוה שכורי בשל מוקף בפרזות או בשל פרזי במוקפין ואית דאמרי בחלב: אין אופן בפורים אלא ביין: אמרוה שכורי בבי משתיא קמי דרב שתיא לא שנו אלא בשאופן בו ביום אבל אי עביד מאתמול לית לן בה מיתיבי דהא תרגמוה שכורי למיא בפוריא בשל מוקף בפרזות וכו' ואי למיפא מאן מייתי מיא כולי האי ולטעמך למזיגה מאן מייתי כולי האי והא מזיגה מיא על חד תרין מחמרא אלא לאו בדאתי מיטרא

פשט

מיא בפוריא מהיכא אית ליה. דהא בערוהו מאתמול: של מוקף בפרזות. שכן עיר מוזג יינו במים של בן כרך לדידיה לאו פורים הוא ומותר במים: של פרזי במוקפין. לקמן פריך עלה ומשני לה: ואית דאמרי בחלב. לא גרסי לה ותלמיד טועה כתבו דאין דרך למזוג יין בחלב אלא במים ומתניתין דנגעים הטעתו למזוג יין בחלב: אי עביד מאתמול. שכבר הוא אפוי ועומד בשעה שקדש היום: לית לן בה. ומותר לאכלו לע"פ שנילוש במים: מיתיבי.

כלומר אי לאפות בו כיום הוא דאחי למיסר מאי כריך למימר דאין אופן אלא ביין הא ליכא מיא במתא שכבר ביערוהו מאתמול ועל כרחך אחי למיסר גם מה שנאפה מאתמול: מאן מייתי מיא כולי האי. קס"ד שזיוס י"ז מביאין המים מן הכרכים ודרך הוא שזני הכפרים מספקים מים ומזון לזני העיר אבל לא בני הכרך: בדאתי מיטרא. שזיערו המים מאתמול ושוב ירדו גשמים ומהם נותנין למזוג היין ולאפות:

פלפול

מיא בפוריא מהיכא אית ליה. פירש הפשטן דהא בערוהו מאתמול תימה לקמן דמייתי פלוגתא בנטילה לפיתא דפוריא ביין או במים תיקשי ליה נמי מיא בפוריא מהיכא אית ליה ועוד למאי דמסיק לנטילה דרב קטוליא היינו דבשרא או טבילת אכבע אבל מקוה אפי' בפורים של מים הוא הרי מקוה לפניך ויש לו מים הרבה בפורים ותירץ רבינו פתי דמה שצריך לבער המים היינו טעמא שמה יעשה בו דבר האסור כשתיה ואפיה ולא נתחייבו לבער אלא מים האסורים ומי מקוה אינם ראויים לשתייה ולאפייה ומ"מ ראויים הם לנטילת ידים וא"ת הא לא שמענו אין מבטלין בפורים אלא ביין משמע דביטול לכולי עלמא שרי במים ותיקשי מיא בפוריא מהיכא אית ליה ולא מסתבר שיהיו מבטלין במי מקוה וי"ל דלכתר דמשני בשל מוקף בפרזות או בשל פרזי במוקפין ביטול נמי מבטלים ככהאי גוונא:

ואית דאמרי בחלב. הפשטן לא גרים לה דאין מזיגה בחלב ולרבינו מיושב נראה דשפיר גרסינן לה ולא קאי לתרומי קושיא מיא בפוריא מהיכא אית ליה אלא למיפשט בעיין אתא והכי קאמר יין פורים לאו דוקא והוא הדין כל מידי דמשכר כחלב ודבילה קעילית ואם כן פשיטא ליה דיין מזוג ודאי שרי:

אי עביד מאתמול. היינו שלשו אותו מאתמול במים ואע"פ שאינו אפוי מבעוד יום מותר לאפותו ולאכלו ואינו אסור אלא ללוש בפורים במים דאי כדפי' הפשטן שאסור לאפות אפילו נילוש מבעד"י מאי פריך מאן מייתי מיא כולי האי הא לע"פ שכבר ביערו המים וליכא מים במתא מ"מ לעיסה שנילושה אינצטריך ליה דאסור לאפותה:

למיפא נמי בדאטי מיטרא ומאן דשני לה בשל מוקף בפרזות מאי קסבר סבר חמרא אכתפיה דגברא שוור ואי זבניה פרזי לחמרא מאורתא למוקף שרי ובהכי מוקי לה מתקיף לה רב חמרא הא מוקמית לה בשל פרזי במוקפין דזבניה ליה אימת אי בארביסר הא אסירא ליה לפרזי ואי בחמיסר כבר נאסרה למוקף לא צריכא דזבניה ליה ביני שימשי דארביסר נגהי חמיסר איבעיא להו פיתא דפוריא מאי מברכין עלה אי קבע עלה שירותא פשיטא דמברך עלה המוציא לא קבע מאי אמרו בני כריסא אי אכל אחריתא בההוא יומא מברך במ"מ ואי

פשט

למיפא נמי. בשאופה זו ציוס מיירי וקמ"ל לאסור צמי גשמים שירדו: חמרא אכתפיה דגברא שוור. כלומר לא איכפת לן במקום שיש שם המים אלא בצעלים תליא מילתא ואי גברא בן כרך הוא אפילו מימיו צעיר אין לריך לצערו צי"ד: ובהכי מוקי לה. שלא הביאו המים צפורים מן הכרך אלא מצעור יום מכר בן עיר מימיו לבן כרך והשתא מוזג בו: דזבניה ליה אימת. האי

בן כרך דמכר מימיו לבן עיר בשביל שיוכל למזוג בו יינו צי"ו: ביני שימשי. וסבר בין השמשות אינו לא מן היום ולא מן הלילה: פיתא דפוריא. פת שנילושה ציין דלאמר רב נחתומי והיא פת הבאה צכיסנין: קבע עלה שירותא. שקבע סעודתו עליה: אי אכל אחריתא. שהיתה לו פת אפויה מאתמול או שקבע סעודתו כבר פעם אחת על פיתא דפוריא:

פלפול

דזבניה ליה אימת. וא"ת ולישני כגון שמכרו לעכו"ם וי"ל דכיון שלמזוג בו היין הוא לריך חיישנין דילמא אחי למיסרך וישתה גם יין של עכו"ם לכך אין מוזגין את היין צמים של עכו"ם אצל לאפיה אה"נ דשרי למיזבן לעכו"ם וליכא למיחש למידי:

ביני שימשי. פ"ה דסבר בין השמשות אינו לא מן היום ולא מן הלילה וליתא דעד כאן לא אמרינן אלא ספק כולו מן היום או כולו מן הלילה או מקצתו מן היום ומקצתו מן הלילה וליכא מאן דמספקא ליה שמא אינו לא מן היום ולא מן הלילה ונראה לפרש דציעור המים לאו מדינא הוא אלא ממנהגא ואזלינן ביה לקולא דומיא דשנים שהניחו עירוביהן אחד הניח מצעור"י ונאכל ביה"ש ואחד הניח ביה"ש דלשניהם הוי עירוב ואע"ג דהתם לא שרינן אלא היכא דלא הוו תרתי דסתרי הכא דמנהגא הוא אזלינן לקולא אף בתרתי דסתרי אך למה שפי' לעיל דבספיקא אזלינן לחומרא אי אפשר לפרש כן ולריך לומר דזבניה ליה בן כרך מימיו לבן עיר צי"ג מעכשיו ולכשיכנס ליל ט"ו הילכך כל יום י"ד שהוא פורים לבן עיר עדיין הוא של בן כרך וכל יום ט"ו כבר הוא של בן עיר וחייב קנינא ציני שימשי דארביסר נגהי חמיסר:

אי אכל אחריתא בההוא יומא. משמע דוקא שכבר אכל דסעודת פורים שעשאא שחרית ילא ידי חובתו אכל אם עדיין לא אכל אע"פ שדעתו לאכול אחר כך מצד המוציא מיהו אם אכל כבר פיתא דפוריא וצריך המוציא וצא לאכול שנית השתא דלאו למאן היא מצד צמ"מ ורבינו מיושב היה אומר דאף אם לא אכל עדיין אלא שדעתו לאכול סעודת קבע אחר כך נמי מצד צמ"מ מדקאמר אכל אי לית ליה סעודה אחריתא אלא היא מצותה קובעתה ולא אמר אכל אי לא אכל סעודה אחריתא משמע דוקא בלית ליה ואי אכל אחריתא דקאמר שדעתו לאכול ודוקא שסעודה זו תהיה צפת שנילושה צמים כגון מאתמול או אפילו צפיתא דפוריא ויאכל ממנה כשיעור שקובעים עליה סעודה אכל אם גם סעודה אחריתא עבד לה צפיתא דפוריא מועטת ודאי הראשונה היא שמלכותה קובעתה:

לית ליה סעודה אחריתא אלא היא מצותה קובעתה תפשוט מהא פיתא דפוריא במאי נוטלין לה לידים אית דאמרי במיא דהכי תקינו רבנן ואית דאמרי בחמרא כנתינתה כך נטילתה כי אמרין ההיא בדקבע עלה והיכא אשכחן דמצותה קובעתה במטללתא: אין טובלין אלא ביין: מיתבי עשרה קבין ירדו לעולם תשעה נטלו חסידים ואחד כל העולם כולו מאי לאו למשתי חמרא ומקוה ארבעין סאין בעינן לא קשיא הא בחמרא הא במיא דתקנת עזרא בתשעה קבין הוא וחסידים קפידו עלה ומיא עשרה קבין הוא דאיכא אלא בפתורא מיתבי

פשט

מצותה קובעתה. כיון דמאווה הוא על הסעודה דכתיב ימי משתה ושמחה אע"פ שלא שבע ממנה ולא אכל כדי שביעה מ"מ סעודה קבועה היא ומצרך עליה המוליא: כנתינתה כך נטילתה: כשם שאין נותנין זה אלא יין כך אין נוטלין לה לידים אלא ביין: במטללתא. בסוכה שמאיה לאכול כלילה ראשונה כזית כדילפינן ט"ו ט"ו מחג המלות ומלותה כזית ובשאר ימות החג אוכל לכתחילה כזית חוץ לסוכה לאכילת ארעי היא ומינה גמר דכל

שיש מאוה באכילתו חשיב אכילת קבע: למשתי חמרא. שנוהגין לישב הרבה ולשתות יין ושמעינן מינה דעשרה קבין יין ירדו לעולם ושיעור מקוה מ' סאה: הא בחמרא. טבילה דפורים ביין הוא והרבה יותר מעשרה קבין יש ממנו בעולם: הא במיא. תשעה קבין שנטלו חסידים היינו ט' קבין דתקנת עזרא: בפתורא. שנוהגין להסב בסעודות זמן הרבה שקורין ט"ש ועלה קאמר דעשרה קבין ירדו לעולם ותשעה נטלו חסידים:

פלפול

בדקבע עלה. לא הוי מצי לשנויי צפת שנילושה צמים מאתמול דההיא לאו פיתא דפוריא היא ועוד דפת שנילושה צמים מאתמול לכו"ע נוטלין לה לידים צמים דהא טעמא דמ"ד בחמרא משום כנתינתה כך נטילתה וזו מים נתנו זה:

תשעה נטלו חסידים. רבנן קדישא דפרישא רגילין לפרש לאגחש"א קאי וס"ד שהם שותים יין אחר הלויית המת להפסיק בין הספד להספד ומשני דאיידי בט"ק שהם שופכין על המת ולא ראו להטבילו במקוה כמו שנתחדש ומסיק דפתורא שמהרים על השולחן שלועזין ברעט"ל ואינו נראה אלא כפ"ה:

אלא דפתורא. יש לתמוה השתא נמי תיקשי וכי פתורא עשרה קבין הוא דאיכא ורבינו מקשן פירש דמריש הוה ס"ד דעשרה קבין ותשעה קבין ממס קאמר ולהכי פריך ומשני ליה דתשעה קבין ממס הוא דנטלו חסידים והיינו מלות ט"ק מים לת"ע ותו פריך תינה תשעה קבין דתרכת לה מיהו עשרה קבין שירדו לעולם מאי איכא למימר ומשני דפתורא והכא ליכא למימר עשרה ותשעה קבין ממס אלא משל הוא כמו עשרה קבין יופי ועשרה קבין שכרות:

פיתא דפוריא במאי נוטלין לה לידים אית דאמרי במיא דהכי תקינו רבנן ואית דאמרי בחמרא כנתינתה כך נטילתה ואי אין טבילה אלא ביין נטילה לא כל שכן אלא אמר רב בשרא מאי טבילה דבשרא דמקמי מילחא ודבתר מילחא השתא דאתינן להכי תסתיים דרב קטוליא הוא דאמר אין טובלין אלא ביין כאומנותיה ולא בעינן לשינוייה דרב שכרא פליגי או לא פליגי לרב בשרא ודאי לא פליגי דהא אמר כל חד באומנותיה משתעי לרב שכרא מאי תא שמע דההוא מקוה דאסמיק בפניא דמעלי שבתא ופסלוה בשלמא אי אמרת דפליגי

פשט

נטילה לא כל שכן. דהא טומאת ידים משום סרך טומאת הגוף ידיים עסקניות הוא דתיקנו ונטילה דומיא לטבילה: דבשרא. מה שצריך לתיקון הבשר להכשירו לאכילה: דמקמי מילחא. ששורין הבשר קודם מליחה חלי שעה ומתוך שדרך הטובלין במקוה לשהות כחלי שעה קרי לשריה של בשר נמי טבילה: ודבתר מילחא. שמדיחין הבשר אחר מליחה: השתא דאתינן להכי. לטבילה לאו היינו טבילת הגוף במקוה אלא תיקון הבשר: כאומנותיה. שהוא טבח ועוסק בבשר: פליגי או לא פליגי.

ארכ שקי ורב נחתומי ורב קטוליא קא מיבעיא ליה אי כל חד שרי דלחצריה אף במים או דילמא לא: לרב שכרא. דסבר טבילה היינו טבילת הגוף ואמר ר"ק מילתיה במה שאינו אומנותו: דאסמיק בפניא דמעלי שבתא. י"א שרבו הטובלים עד שנסתנה מראהו לאדום וי"א שהיו מחממין אותו לשבת והטילו בו אדמומית לקלקלו: בשלמא אי אמרת דפליגי. ולרב שקי ורב נחתומי אף צפורים אין טבילה ביין אלא במים שפיר פסלוה לזיכא מקוה אדום בעולם בשום מקום:

פלפול

טבילה דבשרא. מעשה ומלחו בשר של פורים צ"ל פורים ודלוי עדיפא ממלח הבא מן המים ולא הודה לו רבינו כסילא משום דכל שנסתנה מראיתו לית לן בה ולא גרע מפת שנילושה במים מאתמול דשרי צפורים ונשאלו רבותינו שצבית המשחה לענין הדחת כלי סעודה לאכילה וסתיה אי שרי במים צפורים ומתוך ששתו כבר יותר מרביעית לא הורו בה דבר: ודבתר מילחא. קאת קשה אמאי קרי לה טבילה והא אף בשפיכה כשרה והפשטן פירש לדקמי מילחא מ"ט קרי לה טבילה ולדבתר מילחא לא פירש ולא כלום ושמא י"ל דאיידי דקרי לקמא טבילה קרי לדבטרה נמי טבילה ויש מי שאומר דמיא דבתר מילחא טבי לה לבשרא כי היכי דליטעוס טפי ולכך קרי לה טבילה דרך נוטריקון טבי לה.

פליגי או לא פליגי. למאי דס"ד דפליגי היינו דרב שתי מתיר באפיה וטבילה ורב נחתומי מתיר בטבילה ואוסר בשתיה וליכא למימר דפליגי דהא דרב נחתומי מתיר בשתיה וטבילה ורב קטוליא מתיר בשתיה ואוסר דאסור באפיה כ"ש בשתיה וכיון דאסור בטבילה כ"ש שתייה ואפיה ואי לא פליגי לא זו אף זו קאמר לא בשתיה לבד דהוא בעין בלא תערובת אסרו אלא באפיה נמי אע"פ שנסתנה מצרייתו שהוא גוש וע"י תערובת ולא במידי לאכילה בלבד אסרו אלא אף טבילה נמי אסרו:

הא מני דלא כרב קטוליא אלא אי אמרת לא פליגי אמאי פסלוה תרגמה רב ינוקא כי קאמר רב קטוליא בחמר חיורין הא סומק בפוריא נמי לא והא סתם חמרא סומק הוא כי קאתי מר טבחא זוטא פירשה לדרב קטוליא ואליבא דרב שכרא בטבילת אצבע טבילת אצבע למאי אי להזאה דם וכלי שרת בעינן וליכא אי למיפך בספרא בפומא עבדי ליה אלא לאבדלתא:

פשט

אלא אי אמרת לא פליגי. וכו"ע מודו למקוה צפורים דין הוא: אמאי פסלוה. כיון שיש מקוה אחד בעולם ש"מ לאדום אינו מראה הפוסל במקוה: בחמר חיורין. טבילה דין דפורים דין לזן דוקא הוא ואדום מראה הפוסל המקוה הוא. חמר חיורין לזן הוא שעשוי מענבים לבנים כך שמעתי ולי נראה שהוא מה שמוציאין מפסולת היין שפירטו"ס בלעז ובל' ערבי אלכאה"ל: סתם חמרא סומק הוא. כדאמרין בערבי פסחים: מר טבחא זוטא. שוליא של קצבים: בטבילת אצבע. לעולם טבילת

הגוף במים אפילו צפורים וליכא מקוה אדום וטבילה דאינו אלא דין אטבילת אצבע כדמפרש ואזיל: אי להזאה. בעצדות הקרצנות: וליכא. כלומר ובעונות המקדש בחורבנו ואין לנו לא דם קרצנות ולא כלי שרת: למיפך בספרא. צספרים שלנו שאינם עשויים בגלילה ודרך כשמהפך הדף ללחלח אצבעו: בפומא עבדי ליה. שנותן קנה אצבעו בפיו ומלחלחו ברוק: לאבדלתא. אחר שהבדיל הוא טובל אצבעו במה שנשפך מכוס של הבדלה לסימן טוב ועלה קאמר רב קטוליא דאין טובלין צפורים אלא דין:

פלפול

דאסמיק בפניא דמעלי שבתא. לא צפורים היה מעשה אלא בשאר ימות השנה ומ"מ מיייתי רחיה מינה משום דפשיטא ליה דאי איתא למקוה אדום בעולם כגון צפורים אף בשאר ימות השנה אין לפוסלה מיהו קשה דהא טובלין ביבחושין אדומים וניגמר מינה דאין אדום מראה פסול במקוה וי"ל דשאני ליה דין נשתנה מחמת עצמו ונשתנה מחמת דבר אחר ויין כנשתנה מחמת דבר אחר הוא: בחמר חיורין. פירוש ראשון שפ"ה נראה עיקר משום דשאובין פוסלין המקוה וליכא לאוקמא למקוה דפורים אלא כשטובל בצור הסמוך לגת שבה לו היין בהמשכה דאילו לפירוש בתרא ודאי שאובה היא וכולה שאובה פסולה לכו"ע מדרבנן עכ"פ ואפשר ס"ל דכיון שמזיעה הוא נעשה ואחר שהיו בכלי קוב נעשה כאויר וחוזר להיות מים פנים חדשות באו לכאן וכגשמים שירדו בעצים הוא ואזל לא תורת שאובה דילה ובפירוש מכשירין יש להאריך ואכ"מ:

דם וכלי שרת בעינן. תימה הא איכא נמי מתנות דלוג שמן של מאורע שצבף הכהן דלאו דם הוא ולא כלי שרת ושמא עיקר סמיכת המקשן אהא דליכא וכפ"ה:

אלא לאבדלתא. וא"ת הא כולה שתא נמי על היין הוא מבדיל וטבילת אצבעו דין הוא ומאי חומרא דפורים וי"ל דכל השנה הוא מבדיל גם על חמר מדינה אע"פ שאינו יין וטובל בו אצבעו אבל צפורים יין ממש בעינן ולמאי דפי' לעיל דחלב נמי שרי צפורים דהוי מידי דמשכר ולפי' שני שפ"ה דחמר חיורין הוא שפירטו"ס ליכא לתרומי הכי דאף הם בכלל יין ועאכו"כ חמר מדינה וצריך לומר דטבילת אצבע לאבדלתא לאו משום שיירי מזה שאמרנו עליו ברכת ההבדלה אלא מה שכיבו בו הגר הוא דמשויא ליה שיירי מזה וכל השנה כשמבדיל על היין ומכבה הגר במים טובל אצבעו במים וקמ"ל דצפורים אין מכבין נר ההבדלה אלא דין ומכאן יש ללמוד כשמבדיל על יין של שביעית שאסור בהפסד מכבה הגר במים וטובל בו אצבעו: